

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1926 kl. 4 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1926—1927 av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet.

(3:e avd.)

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 7 januari 1926 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1926—1927 har Kungl. Maj:t i avseende å andra huvudtiteln, innefattande anslagen till justitiedepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden nämnda dag)

Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.
[1*.]

dels bestämma antalet ordinarie befattningar i justitiedepartementet på följande sätt:

Befattning

Lönegrad

Kansliavdelningen.

1 statssekreterare och expeditionschef, arvode enligt 5 § i avlönsreglementet	—
3 kansliråd	B 30
2 förste kanslisekreterare	B 26
1 registrator	B 22
3 andre kanslisekreterare	B 21

Lagavdelningen.

1 statssekreterare och chef för lagavdelningen, arvode enligt 5 § i avlönsreglementet	—
1 ledamot å lagavdelningen, arvode enligt 5 § i avlönsreglementet	—
1 förste expeditionsvakt	B 7
1 kanslibiträde	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
3 kontorsbiträden	B 4

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

Befattning

Lönegrad

För tjänstgöring i statsrådsberedningen.

1 förste expeditiönsvakt	B 7
1 expeditiönsvakt	B 5;
<i>dels godkänna följande stat för justitiedepartementet, att tillämpas från och med den 1 juli 1926:</i>	

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 155,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	» 33,300

Summa förslagsanslag kronor 188,800;

dels ock höja det i riksstaten under andra huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli från dess nuvarande belopp, 157,800 kronor, med 31,000 kronor, till 188,800 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Extra ledamöter å lagavdelningen.
Föredragande i regeringsrätten.
[2 och 3.]

2:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag i fråga om anslag till avlöande av dels två extra ledamöter å lagavdelningen i justitiedepartementet dels ock föredragande i regeringsrätten (punkterna 2 och 3) kommer utskottet likaledes att framledes under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Handsekreterare åt statsministern.
[4.]

3:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 4) får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *avlönande av en handsekreterare åt statsministern* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 4,000 kronor.

Lagberedningen m. m.

Lagberedningen.
[5.]

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) *dels* att för fortsatt uppehållande av lagberedningens verksamhet för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 70,000 kronor, *dels ock* att för beredande av dyrtidstillägg motsvarande ersättning till

lagberedningens personal för samma budgetår anvisa ett extra förslagsanslag å 8,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 22 och 23 i statsrådsprotokollet.

Till lagberedningen har å extra stat för varje år från och med 1903 anvisats särskilt reservationsanslag. Anslaget uppgick för ett vart av åren 1903—1919 till 50,000 kronor, för vardera av åren 1920 och 1921 till 60,000 kronor samt för år 1922, då löneregleringen för den centrala statsförvaltningen trädde i kraft och nödvändiggjorde en betydande höjning av anslagsbeloppet, till 75,000 kronor. På grund av förefintliga reservationer å anslaget kunde detsamma begränsas för 1923 års första halvår till 25,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 till 58,000 kronor och för budgetåret 1924—1925 till 55,000 kronor. För innevarande budgetår är anslagsbeloppet 75,000 kronor.

Från och med budgetåret 1924—1925 har därjämte anvisats ett extra förslagsanslag å 6,500 kronor för beredande av dyrtidstillägg motsvarande ersättning till lagberedningens personal, vilken ersättning under budgetåret 1923—1924 bestritts från förenämnda reservationsanslag och därförut från andra huvudtitelns allmänna anslag till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Beredningens personal utgöres numera av en ordförande samt två ledamöter. Från och med den 15 augusti 1923 har en särskild sekreterare varit anställd hos beredningen.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, förefanns å det för beredningens verksamhet anvisade reservationsanslaget den 1 juli 1925 en besparing av omkring 11,800 kronor. Om härtill lägges det för budgetåret 1925—1926 beviljade reservationsanslaget å 75,000 kronor, erhålles ett belopp av omkring 86,800 kronor, vilket står till förfogande för bestridande av utgifterna för ändamålet under innevarande budgetår. Enligt vad verkställda beräkningar givit vid handen, komma beredningens ifrågavarande utgifter under samma budgetår att uppgå till omkring 78,000 kronor, på grund varav en besparing å anslaget den 1 juli 1926 beräknas icke komma att understiga 8,000 kronor.

Kostaderna för beredningens verksamhet under budgetåret 1926—1927 hava, fränsett den dyrtidstillägg motsvarande ersättningen till beredningens personal, uppskattats till omkring 78,000 kronor. Vid sådant förhållande har med hänsyn till den beräknade besparingen syntts tillräckligt att för ändamålet å sistnämnda budgetårs stat äska ett anslag av 70,000 kronor. Härjämte skulle för det kommande budgetåret, liksom i nu gällande riksstat, upptagas ett särskilt förslagsanslag till dyrtidstilläggsersättning. Det härför beviljade anslaget har, med tillämpning av de allmänna dyrtidstilläggsbestämmelserna, senast överskridits med ett belopp av omkring 1,400 kronor, varför en höjning av detta anslag till 8,000 kronor ansetts nödvändig.

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) för *fortsatt uppehållande av lagberedningens verksamhet* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 70,000 kronor,

samt

b) för *beredande av dyrtidstillägg motsvarande ersättning till lagberedningens personal* för samma budgetår anvisa ett extra förslagsanslag å 8,000 kronor.

Processkommissionen.

[6.]

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) *dels* att för fortsatt uppehållande av processkommissionens verksamhet för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 20,000 kronor, *dels ock* att för beredande av dyrtidstillägg motsvarande ersättning till processkommissionens personal för samma budgetår anvisa ett extra förslagsanslag å 2,500 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 23 och 24 i statsrådsprotokollet.

Till en förberedande utredning angående en rättegångsreform har riksdagen för tiden från och med år 1912 beviljat anslag av växlande storlek. Under de första åren var uppdraget i fråga anförtrott åt allenast en person, som hade att med hjälp av vissa biträden verkställa den begärda utredningen. Genom beslut av Kungl. Maj:t den 12 september 1919 blev emellertid — efter det riksdagen erhållit tillfälle att uttala sig om ett därom framställt förslag — den sålunda anordnade utredningen ombildad till en kollegialt arbetande kommission. Denna processkommission består numera av en ordförande samt två ledamöter jämte en sekreterare. Vid sidan av kommissionen för att samråda med densamma stå tio sakkunniga.

Rörande utredningsarbetets ställning vid ingången av år 1925 lämnade departementschefen i statsverkspropositionen till det årets riksdag (andra huvudtiteln, sid. 5) en redogörelse, till vilken departementschefen nu hänvisat. Därvid uttalades, att det syntes bliva möjligt att i fortsättningen så bedriva arbetet, att processkommissionens principbetänkande i sin helhet kunde föreligga färdigt vid mitten av år 1926 eller sist under senare delen av nämnda år. Enligt vad kommissionen nu meddelat i arbetsredogörelse för år 1925, kan betänkandet väntas bliva avlämnat mot slutet av år 1926. I enlighet härmed har anslag till kommissionen beräknats endast för förra hälften av budgetåret 1926—1927.

Angående de härför erforderliga medlen har anförts följande. Å det för kommissionens verksamhet anvisade reservationsanslaget förefanns vid utgången av budgetåret 1924—1925 en besparing av inemot 7,500 kronor, därav dock skulle bestridas utgifter från nämnda budgetår till belopp av omkring

3,000 kronor. Om till den sålunda uppkomna verkliga behållningen, eller 4,500 kronor, lades det för budgetåret 1925—1926 beviljade anslaget 89,500 kronor, erhöles ett belopp av 94,000 kronor. Utgifterna för processkommissionens verksamhet under sistnämnda budgetår beräknades av kommissionen till vid pass 76,000 kronor, vadan behållningen å anslaget vid ingången av budgetåret 1926—1927 kunde väntas bliva omkring 18,000 kronor. Då under samma budgetårs förra hälft kostnaderna för kommissionen borde beräknas till omkring hälften av kostnaderna för nu löpande budgetår, eller sålunda 38,000 kronor, erfordrades följaktligen för slutförande av kommissionens uppdrag ett ytterligare anslag av 20,000 kronor. Häri vore likväl ej inräknade kostnaderna för dyrtidstilläggsersättning åt kommissionens personal, vilken ersättning från och med budgetåret 1924—1925 bestredes från härför anvisat särskilt förslagsanslag. För sistnämnda ändamål borde lämpligen beräknas ett belopp av 2,500 kronor.

Då utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer utskottet alltså,

att riksdagen må

a) för *fortsatt uppehållande av processkommissionens verksamhet* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 20,000 kronor,

samt

b) för *beredande av dyrtidstillägg motsvarande ersättning till processkommissionens personal* för samma budgetår anvisa ett extra förslagsanslag å 2,500 kronor.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7)

dels att för fortsatt uppehållande av Dalautredningens verksamhet för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 65,000 kronor,

dels ock att för beredande av dyrtidstillägg motsvarande ersättning till utredningens personal för samma budgetår anvisa ett extra förslagsanslag å 5,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 24 och 25 i statsrådsprotokollet.

Till bestridande av kostnaderna för utredning av jordförhållandena i Kopparbergs län, den s. k. Dalautredningen, har såsom extra anslag beviljats för budgetåret 1923—1924 ett reservationsanslag å 54,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1924—1925 och 1925—1926 dels ett reservationsanslag å 62,000 kronor, dels ock, för beredande av dyrtidstillägg motsvarande ersättning till utredningens personal, ett förslagsanslag å 4,000 kronor. Utredningens ledare har till sitt förfogande en yngre jurist och en lantmätare. För ett i maj 1925 påbörjat försöksskifte inom Gustavs socken har särskild lantmätare förordnats. Vid sidan av utredningen stå

Dalautred-
ningen.

[7.]

fyra tillkallade sakkunniga Ortsrepresentanter. Dessutom hava i arbetet, i vad det avser Leksands socken, deltagit två av socknen valda ombud.

Å det för utredningens verksamhet anvisade reservationsanslaget förefanns den 1 juli 1925 en besparing av omkring 7,500 kronor. Med hänsyn till de rätt avsevärda utgifterna för nyssnämnda försöksskifte samt för hittills under det löpande budgetåret företagna resor och då särskilda omkostnader kunde förväntas bliva förenade bland annat med den verksamhet, som tillkomme utredningen i anledning av lagen den 30 april 1925 rörande vissa laga skiften inom de på bekostnad eller med understöd av staten storskiftade delarna av Kopparbergs län, har departementschefen emellertid ansett försiktigheten bjuda att icke räkna med att vid ingången av budgetåret 1926—1927 komme att förefinnas besparing av sådan storlek, att den kunde inverka på anslagskravet för sistnämnda budgetår.

Till bestridande av utgifterna för budgetåret 1926—1927 har, fränsett den dyrtidstillägg motsvarande ersättningen till utredningens personal, beräknats 65,000 kronor. Då, enligt vad nyss sagts, någon avsevärd besparing å förut beviljade medel icke vore att påräkna, erfordrades anslag för ändamålet med detta belopp. Härjämte borde, liksom i nu gällande riksstat, upptagas ett särskilt anslag till dyrtidstilläggsersättning åt utredningens personal. Enär det för sistnämnda ändamål hittills anvisade anslaget, i likhet med motsvarande anslag till lagberedningen, visat sig otillräckligt och under senast tilländalupna budgetår överskridits med omkring 2,000 kronor, har samma anslag ansetts böra något höjas, vilken förhöjning dock synts kunna begränsas till 1,000 kronor.

Mot vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit riksdagen, har utskottet icke haft något att erinra och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) för *fortsatt uppehållande av Dalautredningens verksamhet* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 65,000 kronor,

samt

b) för *beredande av dyrtidstillägg motsvarande ersättning till utredningens personal* för samma budgetår anvisa ett extra förslagsanslag å 5,000 kronor.

Domstolarna.

Högsta domstolen och reg. ringsrätten.

7:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) angående anslag till högsta domstolen och regeringsrätten kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att till avlönande av en extra expeditiönsvakt vid högsta domstolen för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 2,364 kronor.

Extra expeditiönsvakt vid högsta domstolen.

[9.]

Till förstärkning av antalet ordinarie expeditiönsvakter vid högsta domstolen har riksdagen årligen från och med år 1920 beviljat ett extra anslag, vilket alltsedan år 1922 varit bestämt till 2,364 kronor för år räknat, motsvarande avlöning till en extra expeditiönsvakt enligt 4:e löneklassen, ortsgrupp G, i löneplanen för extra ordinarie befattningshavare (kungörelse den 26 juni 1925, nr 356). Denna förstärkning har synts behöfelig åtminstone så länge högsta domstolen, för avarbetande av den förefintliga arbetsbalansen, i betydligt större utsträckning än enligt tidigare gällande arbetsordningar tjänstgör på tre avdelningar. Det har ansetts nödvändigt, att detta bleve händelsen även under nästa budgetår.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att, med hänsyn till de från och med den 1 juli 1925 gällande avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk, lönen till nu ifrågavarande befattningshavare torde böra beräknas efter 3:e löneklassen i 5:e lönegraden av den för icke-ordinarie befattningshavare vid civilförvaltningen gällande löneplan och sålunda bestämmas till 2,208 kronor. Avlöningsförhöjningar till befattningshavaren i fråga torde böra utgå från det under sjunde huvudtiteln uppförda anslaget till avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen.

Utskottets yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till avlönande av en *extra expeditiönsvakt vid högsta domstolen* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 2,208 kronor.

9:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 10) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 53—55) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Tillfällig förstärkning av arbetskrafterna i nedre justitierevisionen.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *tillfällig förstärkning av nedre justitierevisionens arbetskrafter med fyra tillförordnade revisionssekreterare, en tillförordnad protokollssekreterare, en amanuens och två tillförordnade kontorsbiträden* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 54,700 kronor.

[10.]

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att till avlönande av en extra expeditiönsvakt i nedre justitierevisionen för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 2,364 kronor.

Extra expeditiönsvakt i nedre justitierevisionen.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 55 i statsrådsprotokollet.

[11.]

Utskottets
yttrande.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 8 anført i fråga om lön till en expeditionsvakt vid högsta domstolen, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *avlönande av en extra expeditionsvakt i nedre justitierevisionen* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 2,208 kronor.

Motion
angående
avlönings-
förbättring
för hovrätts-
råd.

11:o) I en inom första kammaren av herr S. *Luterkort* väckt motion, nr 164, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har hemställts,

att riksdagen måtte besluta, att hovrättsråd må, sedan fem år förflutit från hans utnämning till tjänsten, komma i åtnjutande av avlöningsförstärkning med ett årligt belopp av 2,500 kronor,

att riksdagen ville för detta ändamål anslå erforderliga medel,

samt att riksdagen måtte till kungl. kungörelsen den 6 juni 1925 angående utsträckt tillämpning av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 m. m. besluta ett tillägg under rubriken Rikets hovrätter av följande lydelse: »Hovrättsråd skall utöver honom enligt avlöningsreglementet tillkommande lön uppbära avlöningsförstärkning med ett årligt belopp av 2,500 kronor. Vid tjänstledighet för hovrättsråd på grund av sjukdom eller av annan anledning skola ifråga om hans rätt att uppbära avlöningsförstärkning gälla de särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t i sådant hänseende meddelas»,

eller, därest denna hemställan icke bifalles, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande förbättring av hovrättsrådets nuvarande löner.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets
yttrande.

Enligt vad utskottet inhämtat, har Kungl. Maj:t på därom gjord hemställan den 26 februari 1926 bemyndigat chefen för justitiedepartementet att tillkalla fyra sakkunniga för att i enlighet med av bemälda departementschef i statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden sagda dag angivna riktlinjer biträda inom departementet vid utredning angående hovrätternas löneförhållanden och därmed sammanhängande spörsmål.

Då frågan om hovrättsrådets löneställning sålunda för närvarande är föremål för särskild utredning, får utskottet hemställa,

att herr *Luterkorts* förevarande motion, nr 164, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Extra leda-
mot i Svea
hovrätt.

[12.]

12:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 12) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 55 och 56) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *avlönande av en extra ledamot*

i Svea hovrätt för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 8,580 kronor.

13:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 13) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 57) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Förste amanuens å krigshovrättsavdelningen.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *avlönande av en förste amanuens å krigshovrättsavdelningen i Svea hovrätt* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 4,596 kronor.

[13.]

14:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 14) att till avlöande av en extra expeditionsvakt i Svea hovrätt för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 2,364 kronor.

Extra expeditionsvakt i Svea hovrätt.

[14.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 57 i statsrådsprotokollet.

Under erinran om vad utskottet ovan under punkt 8 anfört i fråga om lön till en expeditionsvakt vid högsta domstolen, får utskottet hemställa,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må till *avlönande av en extra expeditionsvakt i Svea hovrätt* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 2,208 kronor.

15:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 15) att under riksstatens elfte huvudtitel, allmänna indragningsstaten, uppföra ett personligt lönetillägg å 400 kronor till kontorsbiträdet å advokatfiskalsexpeditionen i Göta hovrätt J. M. Håkansson, att utgå så länge han kvarstår i sin nuvarande befattning.

Personligt lönetillägg åt kontorsbiträdet i Göta hovrätt J. M. Håkansson.

[15.]

Enligt grunderna för remissen av statsverkspropositionen ankommer handläggningen av förevarande punkt på bankoutskottet; varom utskottet velat här

erinra.

16:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 16) att för tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 157,000 kronor.

Tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter.

[16.]

I hovrätterna finnas för närvarande följande antal ordinarie divisioner, nämligen i Svea hovrätt åtta, i Göta hovrätt fyra och i hovrätten över Skåne och Blekinge två.

Den särskilt under kristiden exceptionellt stegrade tillströmningen av mål till hovrätterna har försakat uppkomsten därstädes av betydande balanser, särskilt av vademål. För balansernas avarbetande hava samtliga hovrätter

mäst under senare åren förstärkas med extra arbetskrafter. Sålunda hava varit verksamma vid Svea hovrätt från och med år 1921 en och sedan början av 1922 års höstsession ytterligare en extra division samt vid Göta hovrätt sedan början av höstsessionen 1918 en och under tiden från och med höstsessionen 1922 intill den 26 april 1924 ytterligare en extra division. Den hovrätten över Skåne och Blekinge tillförda förstärkningen har bestått under viss del av år 1918 av två extra ledamöter samt under tiden från 1919 års ingång till den 15 augusti 1923 av en extra division. Från och med sistnämnda dag har, i samband därmed att i denna hovrätts ordinarie organisation införts viss ändring för bättre utnyttjande av fiskalernas arbetskrafter, förstärkningen inskränkts till allenast en extra ledamot.

För närvarande finnas alltså i Svea hovrätt två extra divisioner och i Göta hovrätt en dylik division, varjämte i hovrätten över Skåne och Blekinge tjänstgör en extra ledamot. Till bestridande av kostnaderna för den hovrätterna sålunda tillförda tillfälliga förstärkningen är i innevarande budgetårs riksstat uppfört ett extra anslag å 156,900 kronor.

Vid anmälan av nu förevarande anslagsäskande har departementschefen anfört följande:

»För egen del anser jag den i ärendet förebragta utredningen giva vid handen, att en förstärkning av hovrätternas arbetskrafter fortfarande är av behovet påkallad. I fråga om Svea hovrätt synes det mig, med hänsyn till den alltjämt bestående stora balansen av vädjade mål vid denna hovrätt, uppenbart att någon minskning av de för närvarande anställda extra arbetskrafterna därstädes icke kan ifrågakomma. Även vad de övriga hovrätterna angår torde försiktigheten bjuda, att anslag till den nuvarande arbetsförstärkningen beräknas oförändrat jämväl under nästkommande budgetår. Givetvis komma för dessa hovrätters del medel att av Kungl. Maj:ts disponeras endast i den omfattning sådant med hänsyn till förnyade undersökningar rörande de inkomna målens antal och arbetsbalansens omfattning kan anses erforderligt.

En förstärkning av hovrätterna enligt nu angivna grunder med tillfälliga arbetskrafter kan — under förutsättning att hovrätternas ordinarie anslag till icke-ordinarie befattningshavare, liksom nu, i avsevärd utsträckning anlitas för ändamålet — beräknas komma att under budgetåret 1926—1927 kräva följande extra kostnader:

för Svea hovrätt	kronor	103,700
» Göta »	»	40,500
» hovrätten över Skåne och Blekinge	»	12,800
	summa kronor	157,000.»

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må för *tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 157,000 kronor.

17:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående dels ordinarie anslagen till justitiestat under Svea och Göta hovrätter (punkterna 17 och 18), dels anslag till partiell löneförbättring för häradshövdingarna (punkt 19), dels ock anslag till bestridande av vissa bidrag till kostnaderna för domsagornas förvaltning (punkt 20) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21) att till bestridande av årsarvoden åt vattenrättsdomare, vattenrättsingenjörer och vattenrättssekreterare så ock av gottgörelse åt vid vattendomstolarna anställda amanuenser samt av vikariatsersättning under semester för vattenrättsdomare och vattenrättssekreterare m. m. för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag å 235,000 kronor.

Vattendom-
stolarna.
[21.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 99—101 i statsrådsprotokollet.

Den av 1918 års lagtima riksdag antagna vattenlagen trädde i kraft med 1919 års ingång. Till bestridande av kostnaderna för uppehållande under åren 1919 och 1920 av verksamheten vid de genom denna lag upprättade vattendomstolarna har riksdagen på Kungl. Maj:ts framställning på extra stat för vart och ett av sagda år beviljat ett förslagsanslag, högst 160,000 kronor. Likaledes efter förslag av Kungl. Maj:t blev anslaget av 1920 års riksdag höjt till 180,000 kronor, och bestämdes anslaget av 1924 års riksdag till 185,000 kronor. I riksstaten för nu löpande budgetår är för ändamålet uppfört ett extra anslag å 197,000 kronor.

Från anslaget bestridas dels årsarvoden åt vattenrättsdomare, vattenrättsingenjörer och vattenrättssekreterare, dels gottgörelse åt vid vattendomstolarna anställda amanuenser, dels ock vikariatsersättning under semester för vattenrättsdomare och vattenrättssekreterare m. m.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle från förevarande anslag hädanefter jämväl bestridas de avlöningskostnader för vattendomstolarnas verksamhet, som nu belasta anslaget till domare, vittnen och parter. Dessa kostnader utgöras av:

1) ersättning till vattenrättsingenjörer, utöver dem tillkommande årsarvoden, ävensom till vattenrättsnämndemän och av vattenöverdomstolen tillkallat sakkunnigt biträde, dagarvoden eller annan gottgörelse i enlighet med de grunder Kungl. Maj:t bestämmer (kungl. brev den 28 juni 1918);

2) ersättning till sakkunnigt biträde, som av Kungl. Maj:t i högsta domstolen tillkallats i vattenmål (kungl. brev den 19 juni 1919); samt

3) ersättning som med stöd av 30 § i stadgan den 6 december 1918 (nr 1034) angående tjänstgöringen vid vattendomstolarna må vardas tillerkänd sådan vikarie för vattenrättsdomare eller vattenrättsingenjör, som förordnats på grund av bestämmelserna i 26 § samma stadga (kungl. brev den 14 juli 1922).

För budgetåret 1923—1924 hava ifrågavarande kostnader uppgått till omkring 38,000 kronor.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle anslaget för vattendomstolarnas verksamhet för nästkommande budgetår höjas från nuvarande belopp, 197,000 kronor, med 38,000 kronor till 235,000 kronor och anslaget förändras till förslagsanslag.

*Utskottets
yttrande.*

Vid prövning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet haft under övervägande, huruvida icke ett särskilt förslagsanslag lämpligen bör å riksstaten uppföras för bestridande av de avlöningskostnader för vattendomstolarnas verksamhet, som hittills belastat anslaget till domare, vittnen och parter, och om sålunda ej anslaget till ifrågavarande domstolar jämväl hädanefter bör uppföras såsom bestämt anslag. Då utskottet emellertid ansett sig icke böra motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag om överflyttande av ifrågavarande kostnader till anslaget för vattendomstolarnas verksamhet samt att i samband härmed detta anslag förändras till förslagsanslag, förutsätter utskottet, att det i anslaget ingående beloppet å 197,000 kronor, som är avsett till bestridande av årsarvoden åt vattenrättsdomare, vattenrättsingenjörer och vattenrättssekreterare samt gottgörelse åt amanuenser och vikariatsersättning under semester, icke må överskridas.

Då storleken av det äskade anslaget icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till *bestridande av årsarvoden åt vattenrättsdomare, vattenrättsingenjörer och vattenrättssekreterare så ock av gottgörelse åt vid vattendomstolarna anställda amanuenser samt av vikariatsersättning under semester för vattenrättsdomare och vattenrättssekreterare m. m.* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag å 235,000 kronor.

*Civil personal
vid regements-
och stations-
krigsrätterna.*

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) att till avlöande av civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 134,000 kronor.

[22.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 101 och 102 i statsrådsprotokollet.

Extra anslaget till avlönande av civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna är i riksstaten för budgetåret 1925—1926 liksom ock i närmast föregående budgetårs riksstat upptaget med 130,000 kronor. Ifrågavarande anslag uppgick för år 1920 till 160,000 kronor, för vardera av åren 1921 och 1922 till 150,000 kronor och för budgetåret 1923—1924 till 133,000 kronor. De för budgetåret 1925—1926 av Kungl. Maj:t den 8 maj 1925 fastställda avlöningsstaterna för krigsdomare, auditörer och krigsfiskaler sluta å ett sammanlagt belopp av 129,900 kronor.

Visserligen kommer den vid förra årets riksdag beslutade nya organisationen av försvarsväsendet att verka minskning i förevarande anslagsbehov, men då enligt de fastställda principerna för övergången till den nya härordningen indragning av övertaliga truppförband skall verkställas först under budgetåret 1927—1928, är sådan verkan icke att emotse för nästkommande budgetår. Tvärtom kommer samma organisation att medföra, att ifrågavarande anslag måste övergående höjas. Enligt riksdagens beslut skall nämligen uppsättningen av flygvapnet taga sin början under budgetåret 1926—1927. Organisationsplanen för flygvapnet omfattar bland annat upp rättande av fyra självständiga flygkärer. Envar av nämnda kärer måste förses med egen krigsrätt. Verkställda beräkningar angående kostnaden för dessa nya krigsrätter, i vad angår den civila personalen, giva emellertid vid handen, att med användande av motsvarande personal vid de truppförband, som redan finnas å flygkärernas blivande förläggningssorter, kostnadsökningen kan begränsas till 4,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *avlönande av civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 134,000 kronor.

Rättegångsväsendet i allmänhet.

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) att
dels sänka det i riksstaten under andra huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter från dess nuvarande belopp, 740,000 kronor, med 300,000 kronor till 440,000 kronor;

dels medgiva, att från omförmälda anslag må utgå ej mindre samtliga kostnader, med undantag av ersättningar enligt allmänna resereglementet, i anledning av sådana ansöknings- och stämningssmål vid de allmänna domstolarna och vattendomstolarna samt lantmåteriförrättningar och skiftes- mål, vari talan utföres av kammaradvokatfiskalsämbetet för annan kronans egendom än sådan av ekklesiastik natur eller ock för det allmänna,

*Ersättning
 åt domare,
 vittnen och
 parter.*

[23.]

än även lösen för de till kronoombud utfärdade expeditioner i mål och ärenden av nu angiven art rörande fastighet av ecklesiastisk natur;

dels medgiva, att under budgetåret 1926—1927 må från samma anslag utgå till förordnad brottmålsdomare i Norrbottens län ersättning för rannsakingar med häktade i enlighet med, där särskilda omständigheter ej föranleda annat, följande grunder, nämligen dels ett årligt arvode av, förutom eventuellt dyrtidstillägg, 3,000 kronor, dels 40 kronor för varje av brottmålsdomaren för sådan rannsaking hållet urtima ting eller extra sammanträde under lagtima ting, dels resekostnads- och traktamentsersättning enligt rese- och traktamentsklass I B i allmänna resereglementet, dock med iakttagande att traktamentsersättning ej må beräknas för dygn, varunder förrättning ägt rum, dels ock för varje av brottmålsdomaren handlagt rannsakingsmål traktamente för två expeditionsdagar efter 20 kronor för varje dag;

dels ock medgiva, att kostnader för rättegångsväsendet i allmänhet, som kunna föranledas av föreskrift i lag eller i av riksdagen antagen författning, må, därest icke särskilt anslag för ändamålet finnes i riksstaten uppfört eller medel eljest enligt riksdagens beslut ställts till förfogande, efter Kungl. Maj:ts närmare bestämmande bestridas från anslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 102—119 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1925—1926 är ordinarie förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter upptaget med ett belopp av 740,000 kronor. Från anslaget bestrides en mångfald utgifter av olika art, vilka utgifter i huvudsak beröra domstolarnas verksamhet.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle en uppdelning av förevarande anslag genomföras.

Rörande den sålunda ifrågasatta uppdelningen har departementschefen anfört följande:

»Ovedersägligt torde vara, att en uppdelning av förevarande anslag, var till tid efter annan nya utgifter av olika slag hänförs, måste anses av behovet påkallad. Därigenom skulle vinnas bättre översikt över de från anslaget bestridda utgifter, varjämte även ur redovisningssynpunkt en sådan åtgärd komme att medföra fördel. Jag vill erinra om att en utbrytning ur anslaget av vissa kostnader redan vid ett tidigare tillfälle ägt rum, nämligen i anledning av beslut vid 1920 års riksdag, enligt vilket beslut resekostnads- och traktamentsersättning till domhavande i vissa fall skall utgå från andra huvudtitelns allmänna anslag till rese- och traktamentspenningar.

Enligt såväl riksräkenskapsverkets som statskontorets nu föreliggande förslag skulle för bestridande av de kostnader, som enligt *lagen om fri rättegång* skola gäldas av allmänna medel, uppföras ett särskilt förslags-

anslag, vars belopp statskontoret ansett böra bestämmas till 260,000 kronor. Vad ämbetsverken sålunda föreslagit anser jag mig böra biträda. Jag kommer därför under nästföljande punkt att hemställa om uppförande i riksstaten av ett dylikt anslag.

Till statskontorets förslag att från anslaget till domare, vittnen och parter avskilja de kostnader för *vattendomstolarna*, som nu belasta anslaget, och överföra dessa till anslaget till vattendomstolarnas verksamhet har jag redan i det föregående under punkt [21] uttalat min anslutning.

Enligt riksräkenskapsverkets förslag skulle, efter utbrytning av kostnaderna i anledning av lagen om fri rättegång, anslaget i övrigt uppdelas på tre anslag, nämligen *ett* till ersättning till rättegångsbiträden, *ett* till vittnesersättningar och *ett* till ersättning åt domare och vissa andra rättegångskostnader. Statskontoret har av vissa skäl ansett sådan ytterligare uppdelning av anslaget i riksstaten ej böra äga rum utan föreslagit att, med bibehållande av anslaget som en enhet, detsamma skulle beräknas och redovisas under fem särskilda titlar. Två av dessa skulle motsvara de av riksräkenskapsverket föreslagna anslagen till ersättning till rättegångsbiträden och vittnesersättningar, medan det tredje av de särskilda anslagen enligt riksräkenskapsverkets förslag, nämligen anslaget till domare och vissa andra rättegångskostnader, skulle motsvaras av tre anslagstitlar nämligen: 1) ersättning åt domare, nämndemän m. fl., 2) kostnader för förundersökningar i brottmål samt 3) kostnader i övrigt.

Utöver vad statskontoret föreslagit torde ur anslaget ytterligare böra utbrytas de däri ingående posterna för *rese- och traktamentsersättning* till domhavande, nämndemän och åklagare. Vad beträffar ersättning till de båda förstnämnda befattningshavargrupperna, synes ifrågavarande post böra sammanföras med andra huvudtitelns allmänna anslag till rese- och traktamentspenningar. Kostnaderna för rese- och traktamentsersättning till åklagare torde böra utgå från det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet. Enligt verkställd överslagsberäkning kunna ifrågavarande kostnader antagas till årligen sammanlagt vid pass 120,000 kronor, därav omkring 4,000 kronor belöpa å ersättning till åklagare.

Statskontoret har föreslagit, att anslaget till domare, vittnen och parter efter de utbrytningar, varom statskontoret hemställt och som jag i det föregående förordat, skulle bestämmas till 560,000 kronor. Om, såsom jag nu föreslår, från anslaget därjämte utbrytas kostnaderna för rese- och traktamentsersättningar till domhavande, nämndemän och åklagare med tillhoppa 120,000 kronor, skulle anslaget således nedbringas till 440,000 kronor.

En ytterligare uppdelning av anslaget i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag synes mig ej för närvarande böra äga rum. Möjligen skulle kunna ifrågasättas, att från anslaget utbryta och till det nya anslaget till bestridande av kostnader i anledning av lagen om fri rättegång överföra även kostnaderna för ersättning till rättegångsbiträden. Tillräckliga skäl för

en sådan åtgärd anser jag dock icke föreligga, helst som kostnaderna i de olika fallen utgå efter helt skilda grunder. Däremot torde böra tagas under övervägande lämpligheten av att, på sätt statskontoret ifrågasatt, anslaget beräknas och redovisas under särskilda titlar. Frågan härom synes dock, innan den företages till avgörande, böra underkastas ytterligare utredning.

Statskontoret har erinrat om, att riksdagen under årens lopp lämnat ett stort antal bemyndiganden att för olika ändamål anlita anslaget till domare, vittnen och parter. Emellertid torde en del fall hava förekommit, då i samband med antagande av lagar, av vilka föränledas vissa kostnader för rättegångsväsendet, något uttryckligt bemyndigande att för ändamålet anlita förevarande anslag icke lämnats från riksdagens sida. I dylika fall lär dock riksdagens beslut om lagens antagande få anses innefatta ett medgivande i sådant hänseende. Det synes mig emellertid lämpligt att i samband med den nu ifrågasatta uppdelningen av anslaget ett mera generellt bemyndigande från riksdagens sida i ifrågavarande hänseende inhämtas, förslagsvis av den innebörd att kostnader för rättegångsväsendet i allmänhet, som kunna föränledas av föreskrift i lag eller i av riksdagen antagen författning, må, därest icke särskilt anslag för ändamålet finnes i riksstaten uppfört eller medel eljest enligt riksdagens beslut ställts till förfogande, efter Kungl. Maj:ts närmare bestämmande bestridas från anslaget till domare, vittnen och parter.

I fråga om själva *anslagsberäkningen* ansluter jag mig till statskontorets förslag med den ändring, som jag ovan ifrågasatt. Anslaget skulle således i riksstaten för budgetåret 1926—1927 uppföras med 440,000 kronor.»

Kungl. Maj:ts förslag ifråga om anlitan av anslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter för bestridande av kronans kostnader i vissa rättegångar, vilka kostnader hittills bestritts av skilda anslag, grundar sig på en av kammarkollegium avgiven framställning i ämnet. Då dessa kostnader emellertid äro av jämförelsevis ringa betydelse har någon ökning av anslagsbeloppet icke syntts departementschefen påkallad.

Genom förordningen den 10 april 1810 angående tiden, inom vilken häktad person bör ställas för rätta, bemyndigades Svea hovrätt och Göta hovrätt att i vissa domsagor förordna särskilda personer att, när ordinarie domaren vore förhindrad, hålla urtima ting i brottmål, om den anklagade vore häktad. I § 50 av gällande domsagostadga förutsattes nämnda förordning fortfarande äga giltighet i vad den avser dylika tillförordnade ständiga brottmålsdomare. Angående brottmålsdomarnas avlöningsförhållanden hava tid efter annan utfärdats särskilda bestämmelser.

I enlighet med 1810 års förordning hava intill för några år sedan brottmålsdomare varit förordnade i såväl Jämtlands som Norrbottens län. Båda dessa befattningar blevo emellertid sedermera indragna, den i Norrbottens län från och med år 1916. På förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 334, sid.

78—83 samt 98) medgav emellertid 1920 års riksdag, att brottmålsdomarbefattningen i Norrbottens län åter finge inrättas för tiden från och med den 1 juli 1920 till och med år 1923. Vid 1923 års riksdag lämnades enahanda medgivande i fråga om tiden från och med den 1 januari 1924 till och med den 30 juni 1926; och föreskrevs därvid, att ersättning till brottmålsdomaren skulle utgå från andra huvudtitelns anslag till ersättning åt domare, vittnen och parter i enlighet med, där särskilda omständigheter ej föranledde annat, följande grunder, nämligen dels ett årligt arvode av, förutom eventuellt dyrtidstillägg, 3,000 kronor, dels 40 kronor för varje av brottmålsdomaren för rannsaking hållet urtima ting eller extra sammanträde under lagtima ting, dels rese- och traktamentsersättning enligt tredje klassen i gällande resereglemente eller enligt de grunder, som i blivande resereglemente kunde komma att bestämmas för häradshövding, dock med iakttagande att dagtraktamente ej finge beräknas för dygn, varunder förrättning ägt rum, dels ock för varje av brottmålsdomaren handlagt rannsakningsmål traktamente för två expeditionsdagar efter 20 kronor för varje dag. I enlighet härmed har alltifrån början av juli 1920 särskild brottmålsdomare varit av Svea hovrätt förordnad i Norrbottens län. Utskottet har inhämtat, att brottmålsdomaren under budgetåret 1924—1925, förutom stadgat arvode, uppburit i ersättning för rannsaking 3,160 kronor och i traktamentsersättning 839 kronor 35 öre.

Enligt Kungl. Maj:ts förevarande förslag skulle ersättning till brottmålsdomaren för nästkommande budgetår utgå efter enahanda grunder, som för närvarande gälla.

Utskottet har i likhet med departementschefen ansett, att en uppdelning av det nu å riksstaten anvisade anslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter är av behovet påkallad. Vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit, har utskottet ock funnit sig kunna biträda.

Då Kungl. Maj:ts förslag om anlitande av förevarande anslag för bestridande av kronans kostnader i vissa rättegångar samt om ersättning till tillförordnad brottmålsdomare i Norrbottens län ej heller givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) sänka det i riksstaten under andra huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter från dess nuvarande belopp, 740,000 kronor, med 300,000 kronor till 440,000 kronor;

b) medgiva, att från oförmälda anslag må utgå ej mindre samtliga kostnader, med undantag av ersättningar enligt allmänna resereglementet, i anledning av sådana ansöknings- och stämningsmål vid de allmänna domstolarna och vattendomstolarna samt lantmäteriför-

*Utskottets
yttrande.*

rättningar och skiftes mål, vari talan utföres av kammaradvokatfiskalsämbetet för annan kronans egendom än sådan av ecklesiastik natur eller ock för det allmänna, än även lösen för de till kronoombud utfärdade expeditioner i mål och ärenden av nu angiven art rörande fastighet av ecklesiastik natur;

c) medgiva, att under budgetåret 1926—1927 må från samma anslag utgå till tillförordnad brottmålsdomare i Norrbottens län ersättning för rannsakingar med häktade i enlighet med, där särskilda omständigheter ej föranleda annat, följande grunder, nämligen dels ett årligt arvode av, förutom dyrtidstillägg, 3,000 kronor, dels 40 kronor för varje av brottmålsdomaren för sådan rannsaking hållet urtima ting eller extra sammanträde under lagtima ting, dels resekostnads- och traktamentsersättning enligt rese- och traktamentsklass I B i allmänna resereglementet, dock med iakttagande att traktamentsersättning ej må beräknas för dygn, varunder förrättning ägt rum, dels ock för varje av brottmålsdomaren handlagt rannsakingsmål traktamente för två expeditionsdagar efter 20 kronor för varje dag; samt

d) medgiva, att kostnader för rättegångsväsendet i allmänhet, som kunna föranledas av föreskrift i lag eller i av riksdagen antagen författning, må, därest icke särskilt anslag för ändamålet finnes i riksstaten uppfört eller medel eljest enligt riksdagens beslut ställts till förfogande, efter Kungl. Maj:ts närmare bestämmande bestridas från anslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter.

Kostnader i anledning av lagen om fri rättegång. 21:0) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) att till bestridande av de kostnader, som enligt lagen om fri rättegång skola gäldas av allmänna medel, i riksstaten under andra huvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 260,000 kronor.
[24.]

Utskottets yttrande. Under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört och då utskottet icke funnit skäl till erinran mot storleken av det av Kungl. Maj:t för nu ifrågavarande ändamål äskade anslagsbeloppet, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *bestridande av de kostnader, som enligt lagen om fri rättegång skola gäldas av all-*

männa medel, i riksstaten under andra huvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 260,000 kronor.

22:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 25) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 121 och 122) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Understöd åt offentliga rättshjälpsanstalter.

[25.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *bestridande av understöd åt offentliga rättshjälpsanstalter* i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som finnas angivna i statsrådsprotokollet över justitiedepartementensärenden den 12 april 1918 samt i ämnet den 12 september 1919, nr 639, utfärdad kungörelse med därvid fogat normalreglemente för dylik anstalt, för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag å 50,000 kronor.

23:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 26) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 122 och 123) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Övervakning av villkorligt dömda.

[26.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *bestridande av kostnader för övervakning av villkorligt dömda* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag å 25,000 kronor.

24:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 27) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 123) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Ersättning åt personer, menigheter och allmänna inrättningar för frångångna bötesandelar.

[27.]

att riksdagen må minska det i riksstaten uppförda ordinarie förslagsanslaget till *ersättning åt personer, menigheter och allmänna inrättningar för dem genom nya strafflagens införande frångångna bötesandelar* från dess nuvarande belopp, 23,000 kronor, med 1,000 kronor till 22,000 kronor.

Fångvården m. m.

25:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28) *dels* godkänna följande stater för fångvården att tillämpas från och med budgetåret 1926—1927:

Anslag till fångvården.

[28.]

A. Avlöningsstat.

Fångvårdsstyrelsen.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	138,200
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	5,000
Arvoden å 2,000 kronor till två fullmäktige	»	4,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	16,000

Fångvårdsstaten.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	»	2,013,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	150,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	»	247,500

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för fångvård, förslagsanslag	»	1,190,400
		Summa förslagsanslag kronor 3,764,100;

dels ock sänka det ordinarie förslagsanslaget till fångvården från dess nuvarande belopp, 3,774,600 kronor, med 10,500 kronor till 3,764,100 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 124—144 i statsrådsprotokollet.

Fångvårdens ordinarie stat för budgetåret 1925—1926 har följande utseende:

A. Avlöningsstat.

Fångvårdsstyrelsen.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	148,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	5,000
Arvoden å 2,000 kronor till två fullmäktige	»	4,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	16,000

Fångvårdsstaten.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	»	2,013,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	150,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	»	247,500

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för fångvård, förslagsanslag	»	1,190,400
		Summa förslagsanslag kronor 3,774,600.

Vid jämförelse med gällande stat innebär sålunda Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag en nedsättning av den i avlöningsstaten för fångvårdsstyrelsen

ingående posten för avlöningar till ordinarie tjänstemän med 10,500 kronor. Nedsättningen ifråga är föranledd därav, att en byrådirektörsbefattning hos styrelsen hålles vakant.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *I. Anderson* i Linköping m. fl. väckt motion (nr 53), vari, bland annat, hemställts, att riksdagen ville besluta indraga fullmäktige i fängvårdsstyrelsen och i följd härav minska avlöningsstaten för fängvårdsstyrelsen med 4,000 kronor.

Likaledes har utskottet behandlat två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av fröken *Kerstin Hesselgren* (nr 167) och den andra inom andra kammaren av fru *Nelly Thüring* (nr 242), vari hemställts, att vaktfruarna vid fängvården må erhålla avlöning enligt 3:e lönegraden, avdelning B, av den i 9 § av kungl. kungörelse den 6 juni 1925 fastställda löneplanen för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen samt att anslaget till fängvårdsstaten under andra huvudtiteln på grund härav må höjas med 10,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna åberopat till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Vidkommande först frågan om borttagande av nu utgående arvoden till fängvårdsfullmäktige vill utskottet erinra, att riksdagen i anledning av den utav herr Anderson m. fl. väckta motionen redan beslutat att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte verkställa en förutsättningslös utredning, huruvida och i vad mån fullmäktigesystemet inom statsförvaltningen och de affärsdrivande verken bör avvecklas, begränsas eller bibehållas ävensom i övrigt förenklingar och besparingar på detta och närbesläktade områden må kunna vidtagas. Med hänsyn härtill har utskottet ansett sig böra avstyrka motionärernas nu ifrågavarande yrkande.

Vad härefter angår frågan om vaktfruarnas vid fängvården placering i lönehänseende, får utskottet erinra, att en av motionärerna vid innevarande års riksdag väckt motion om samma förbättring i löneställning för motsvarande befattningshavare vid statens tvångsarbetsanstalter på utskottets hemställan av riksdagen avslagits. Med anledning härav kan utskottet ej heller biträda det nu motionsvis gjorda yrkandet.

Vad Kungl. Maj:ts förevarande förslag beträffar, har utskottet icke haft något att anmärka mot detsamma, i vad det avser avlönings- och omkostnadsstater för fängvårdsstyrelsen och fängvårdsstaten och har utskottet ej heller funnit skäl till erinran mot vad departementschefen anfört i fråga om ersättning för vid fängvårdsanstalterna tillverkade persedlar.

Utskottet får alltså hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande förslag och med avslag å herr Andersons m. fl. samt fröken Hesselgrens och fru Thürings ovanberörda motioner (II: 53 samt I: 167 och II: 242),

a) godkänna följande stater för fångvården att tillämpas från och med budgetåret 1926—1927:

A. Avlöningsstat.

Fångvårdsstyrelsen.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	138,200
Vikariatsersättningar, förslagsanslag....	»	5,000
Arvoden å 2,000 kronor till två full- mäktige	»	4,000
Avlöningar till icke-ordinarie befatt- ningshavare m. m.	»	16,000

Fångvårdsstaten.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	»	2,013,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag...	»	150,000
Avlöningar till icke-ordinarie befatt- ningshavare m. m., förslagsanslag...	»	247,500

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för fångvård, för- slagsanslag	»	1,190,400
--	---	-----------

Summa förslagsanslag kronor 3,764,100;

samt

b) sänka det ordinarie förslagsanslaget till fångvården från dess nuvarande belopp, 3,774,600 kronor, med 10,500 kronor till 3,764,100 kronor.

Övergångsstat för fångvården. 26:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 29) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 144) i ämnet innehåller får utskottet hemställa,
[29.]

att riksdagen må sänka det ordinarie förslagsanslaget till *övergångsstat för fångvården* från dess nuvarande belopp, 22,000 kronor, med 10,000 kronor till 12,000 kronor.

Extra byrådirektör å fångvårdsstyrelsens arbetskontor. 27:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 30) får utskottet hemställa,
[30.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till avlöande av en *extra byrådirektör å fångvårdsstyrelsens arbetskontor* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 10,500 kronor.

28:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att till uppförande av hägnadsmur vid centralfängelset i Växjö för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 12,000 kronor.

Hägnadsmur
vid central-
fängelset
i Växjö.
[31.]

Det egentliga fängelseområdet vid centralfängelset i Växjö är till ungefär två tredjedelar omslutet av en hägnadsmur av tegel, under det att återstående delen av hägnaden består av ett dubbelt plank, som är uppfört i tomtgränsen till det intill fängelset belägna seminariet i Växjö.

Det av Kungl. Maj:t nu begärda anslaget är avsett att användas till uppförande av en tegelmur i stället för plankhägnaden, som i flera år varit och alltjämt är i synnerligen bristfälligt skick.

Då utskottet ej funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *uppförande av hägnadsmur vid centralfängelset i Växjö* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 12,000 kronor.

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32) *dels* att för uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med av fångvårdsstyrelsen framlagt förslag av logementsbyggnad och ladugård m. m. å en kolonigård vid fångkolonien vid Singeshult ett belopp av högst 42,000 kronor må efter Kungl. Maj:ts prövning av fångvårdsstyrelsen av tillgängliga medel tillsvidare förskotteras för att sedermera återbetalas av den från jordbruket vid kolonien inflytande avkastning eller köpeskillingar för områden, vilka må komma att från de till kolonien hörande fastigheter för försäljning avskiljas, *dels ock* att, till dess återbetalning skett, medlen i fångvårdsstyrelsens huvudbok må redovisas å konto: »Förskott för fångvårdens övertagande av Singeshult».

Ny koloni-
gård vid
Singeshult.
[32.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 147—155 i statsrådsprotokollet.

Såsom i statsrådsprotokollet erinras, stadgas i 6 § av lagen den 24 mars 1916 angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff, att, om fånge, som hålles till straff i gemensamhet, under längre tid sysselsatts med arbete huvudsakligen inomhus, skall han, där så lämpligen kan ske, någon tid före frigivningen helt eller delvis hållas till arbete utomhus, samt att fånge, som undergår straff i gemensamhet, må kunna sysselsättas med arbete utom

straffanstaltens slutna område, såvida förbindelse mellan fången och obehöriga förhindras.

Dessa bestämmelser hava tillkommit för att möjliggöra fångars hållande till arbete ute i fria luften, särskilt jordbruksarbete och därmed sammanhörande sysselsättningar.

Nu ifrågavarande anläggning har tillkommit för tillgodoseende av de syften, varåt berörda bestämmelser giva uttryck. År 1918 bemyndigade Kungl. Maj:t fångvårdsstyrelsen att vid Singeshult försöksvis anordna en arbetskoloni för straffångar, och 1921 års riksdag medgav på Kungl. Maj:ts förslag, att visst belopp finge i samma ordning, som nu föreslagits, användas för uppförande av vissa byggnader vid Singeshult.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, har resultatet av den hittills vid Singeshult bedrivna verksamheten med fångars användande till friluftsarbete under friare former befunnits så gynnsamt, att Kungl. Maj:t ansett sig böra föreslå en ytterligare utvidgning av ifrågavarande anläggning. Avsikten är att anlägga en gård för självständigt jordbruk för en kostnad av omkring 42,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Vid prövning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning har utskottet funnit sig böra tillstyrka den föreslagna utvidgningen av verksamheten vid ifrågavarande fångkoloni. Utskottet vill erinra om att, då förslag härutinnan förelades 1921 års riksdag, riksdagen uttalade, att de av Kungl. Maj:t då ifrågasatta åtgärderna för möjliggörande av en utvidgning av den vid Singeshult bedrivna fångvårdsverksamheten vore välbetänkta och medgav riksdagen på grund härav, att medel för ändamålet ställdes till fångvårdsstyrelsens disposition.

Då vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om sättet för kostnadernas bestridande ej heller givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva *dels* att för uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med av fångvårdsstyrelsen framlagt förslag av logementsbyggnad och ladugård m. m. å en kolonigård vid fångkolonien vid Singeshult ett belopp av högst 42,000 kronor må efter Kungl. Maj:ts prövning av fångvårdsstyrelsen av tillgängliga medel tillsvidare förskottas för att sedermera återbetalas av den från jordbruket vid kolonien inflytande avkastning eller köpeskillingar för områden, vilka må komma att från de till kolonien hörande fastigheter för försäljning avskiljas, *dels ock* att, till dess återbetalning skett, medlen i fångvårdsstyrelsens huvudbok må redovisas å konto: »Förskott för fångvårdens övertagande av Singeshult».

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att i avbidan på särskild proposition i ämnet, för anordnande av anstalter för förvaring av vissa förminskat tillräkneliga förbrytare och internering av vissa återfallsförbrytare såsom extra reservationsanslag beräkna ett belopp av 55,000 kronor.

Anstalter för förvaring av vissa förminskat tillräkneliga förbrytare och internering av vissa återfallsförbrytare.

[33.]

Enligt utskottet från kamrarna tillhandahållna protokollsutdrag har Kungl. Maj:t numera i skrivelse till riksdagen, nr 150, tillkännagivit, att Kungl. Maj:t funnit frågan om framställning till riksdagen uti ifrågavarande ärende hava förfallit, i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behövde beräknas å riksstaten för budgetåret 1926—1927.

Med anledning härav påkallas icke något utskottets vidare yttrande i ärendet, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34) att till fängvårdsstyrelsens disposition för understödjande av verksamheten till frigivna fångars skydd för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 23,000 kronor.

Understöd åt verksamhet för frigivna fångars skydd.

[34.]

För understödjande av verksamheten till frigivna fångars skydd har fängvårdsstyrelsen sedan många år tillbaka haft att disponera över räntevkastningen dels av fängvårdens s. k. besparingskassor, vilka uppkommit väsentligen på grund av äldre stadganden om att viss andel av inkomsten å fångarbetet skulle vid fängelserna besparas, dels ock av några fonder, som av enskilda donerats för att användas till frigivnas stöd eller andra med skyddsverksamheten sammanhängande ändamål. Därjämte har riksdagen under senare år till fängvårdsstyrelsens disposition för nu ifrågavarande ändamål anvisat anslag av skiftande storlek. Från och med år 1921 har detta anslag — ett tilläggsanslag för år 1921 inberäknat — belöpt sig till 35,000 kronor för helt år räknat. De sålunda beviljade medlen hava enligt Kungl. Maj:ts förordnande tillförts »fängvårdens besparingskassa» för att förvaltas och användas i enlighet med det den 10 juni 1912 av Kungl. Maj:t för kassan fastställda reglemente.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till fängvårdsstyrelsens disposition för *understödjande av verksamheten till frigivna fångars skydd* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 23,000 kronor.

32:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) att till understöd åt Svenska skyddsförbundet för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 75,000 kronor.

Understöd åt Svenska skyddsförbundet.

[35.]

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid, 158—165 i statsrådsprotokollet.

Vid anmälan i 1924 års statsverksproposition av frågan om anslag till föreningar, som verka för frigivna fångar, framhöll dåvarande departementschefen önskvärdheten av, att med avseende å fångvårdsföreningarna och Skyddsvärnet vunnes en större överensstämmelse i arbetsprinciper och i behandlingen av det ofta likartade klientelet. Det lämpligaste och mest verk samma sättet för vinnande i erforderlig utsträckning av ett dylikt samarbete syntes honom vara åstadkommande av en sammanslutning i en eller annan form av de olika skyddsföreningarna.

Sedan av särskilt tillkallade personer, efter verkställd undersökning rörande möjligheterna för en sådan sammanslutning, avgivits förslag till bestämmelser för en sammanslutning av de olika skyddsföreningarna, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 21 november 1924 åt fångvårdsstyrelsen att söka få till stånd en sammanslutning av ifrågavarande organisationer i huvudsaklig överensstämmelse med de bestämmelser, som innefattades i berörda förslag.

Under fångvårdsstyrelsens medverkan fattades därefter den 26 juni 1925 vid sammanträde med representanter för fångvårds- och skyddsvärnsföreningar beslut om en sammanslutning under namn av Svenska skyddsförbundet, därvid jämväl godkändes förslag till stadgar för förbundet. Samtidigt valdes en interimsstyrelse.

De föreningar, som anslutit sig till det sålunda bildade förbundet, äro följande: Centralföreningen till stöd för frigivna, föreningen Skyddsvärnet i Stockholm samt Skyddsvärnsföreningarna i Malmö, Göteborg, Vänersborg, Örebro, Gävle, Falun och Umeå, Östergötlands läns skyddsförening, Skaraborgs läns skyddsförening, Jönköpings läns fångvårdsförening, Kalmar läns fångvårdsförening, Blekinge läns förening till stöd för frigivna, Kristianstads fångvårdssällskap, Malmöhus läns fångvårdsförening, Västmanlands läns fångvårdsförening, Västernorrlands läns fångvårdsförening, Jämtlands läns fångvårdsförening, föreningen Uppsala samhäl, Göteborgs fångvårdssällskap, Södermanlands läns skyddsförening, Norrbottens läns skyddsförening och Gotlands fångvårdsförening.

Enligt de antagna stadgarna har skyddsförbundet till ändamål att verka för de anslutna organisationernas gemensamma intressen samt att åvägbringa och förmedla samarbete dem emellan. Medlemmar av förbundet skola vara fångvårds- och skyddsvärnsföreningar och andra organisationer med liknande verksamhet, som ansluta sig till förbundet. Förbundets angelägenheter handhas av ett förbundsmöte och en styrelse av fem personer. Styrelsens ledamöter, som väljas av förbundsmötet, utses för en tid av fyra år. Förbundsmöte skall i regel hållas varje år. Varje till förbundet ansluten organisation äger utse ett ombud till förbundsmötet. Styrelsen handhar alla förbundets angelägenheter, som avse förvaltning och verkställighet. Omkost-

naderna för förbundsstyrelsen och dess verksamhet skola bestridas genom bidrag från staten eller andra offentliga institutioner samt genom årsbidrag från anslutna organisationer, vilka bidrag utgå med 25 kronor för ett medlemsantal intill 100 samt med 5 kronor för varje påbörjat nytt hundratal.

Utskottet har ansett sig böra biträda vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, och får alltså hemställa,

att riksdagen må till *understöd åt Svenska skyddsförbundet* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 75,000 kronor.

33:o) Uti två särskilda inom första kammaren, av herr *A. Petré*n väckta motioner (nr 5 och 6) har hemställts, dels att riksdagen till stipendier åt fängelseläkare för genomgående av rättspsykiatrisk kurs måtte för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 4,000 kronor, dels ock att riksdagen ville besluta att i riksstaten uppföra ett ordinarie reservationsanslag till resestipendium åt vid centralfängelse, straffängelse eller kronohäkte anställda läkare med 1,000 kronor.

Motioner om stipendier åt fängelseläkare för genomgående av rättspsykiatrisk kurs m. m.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Såsom motionären erinrat avlät 1912 års riksdag en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda frågan om fängelseläkarnas kompetens i rättspsykiatriskt avseende samt därefter vidtaga de åtgärder, som av utredningen kunde föranledas, och, om så syntes erforderligt, inför riksdagen framlägga förslag i ärendet. Sedermera beslöt 1919 års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag att å karolinska mediko-kirurgiska institutets stat uppföra arvode åt en lärare i psykiatri, vilken därefter börjat sin verksamhet år 1921, då sinnessjukavdelningen vid Långholmens centralfängelse var färdig att tagas i bruk. De kurser, som denne lärare sedan nämnda år hållit, hava emellertid, såsom motionären påpekar, ännu icke bevistats av någon fängelseläkare.

Vid prövning av de förslag, motionären sålunda framlagt, har utskottet, som visserligen till fullo inser betydelsen av att de läkare, varom fråga är, erhålla en tillfredsställande rättspsykiatrisk utbildning, likväl ansett sig icke böra enbart på motionsvis framställt yrkande förorda, att anslag för nu berörda ändamål uppföras å riksstaten. Sedan Kungl. Maj:t den 12 februari 1926 tillkallat sakkunniga för fortsatt utredning av frågan om revision av gällande bestämmelser angående sinnessjuka, torde för övrigt de spörsmål, som motionerna innebära, bliva föremål för beaktande och torde Kungl. Maj:t, sedan utredningen slutförts, ej underlåta, att, för den händelse skäl därtill föreligga, för riksdagen framlägga förslag uti nu ifrågakvarande hänseenden.

Utskottets yttrande.

Utskottet får alltså hemställa,

I) att herr Petréns ovanberörda motion, I: 5 icke må vinna riksdagens bifall; samt

II) att herr Petréns motion, I: 6, ej heller må av riksdagen bifallas.

Uppfostringsanstalter för minderåriga förbrytare.

Provisorisk förläggning till statens uppfostringsanstalt å Bona av statens uppfostringsanstalt å Venngarn.
[36.]

34:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 36) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *provisorisk förläggning till statens uppfostringsanstalt å Bona av statens uppfostringsanstalt å Venngarn* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 20,000 kronor.

Torrläggning av vattensjuk mark vid Bona.
[37.]

35:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) att för torrläggning av vattensjuk mark vid statens uppfostringsanstalt å Bona för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 17,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 167—173 i statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Då utskottet, som tagit del av i ärendet ingivna ritningar och kostnadsberäkningar, icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för *torrläggning av vattensjuk mark vid statens uppfostringsanstalt å Bona* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 17,000 kronor.

Hyra m. m. för uppfostringsanstalt för minderåriga kvinnliga förbrytare.
[38.]

36:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38) att till hyresersättning för anstalt, där minderåriga kvinnliga förbrytare, vilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, mottagas till uppfostran, ävensom till gottgörelse för bränsle, belysning, inventarier m. m. vid anstalten samt bidrag till avlöning åt personal för anstaltens skötsel för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 45,200 kronor.

Från förevarande anslag bestridas hyresersättning samt kostnader för bränsle och belysning, inventarier, telefon m. m. vid anstalten. Anslaget har för ett vart av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 upptagits med 54,400 kronor. För innevarande budgetår är anslaget, till följd av avtalet

angående Mossebohemets överlämnande från och med 1 januari 1926 till skyddshem, nedsatt till 49,800 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *hyresersättning för anstalt, där minderåriga kvinnliga förbrytare, vilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, mottagas till uppfostran, ävensom till gottgörelse för bränsle, belysning, inventarier m. m. vid anstalten samt bidrag till avlöning åt personal för anstaltens skötsel* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 45,200 kronor.

37:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 39) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *gottgörande av bespisning, beklädnad, läkar- och sjukvård åt minderåriga kvinnliga förbrytare, vilka enligt domstols förordnande mottagits vid allmän uppfostringsanstalt, ävensom utrustning vid elevs utskrivning från anstalten m. m.* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag å 35,000 kronor.

Bespisning och beklädnad m. m. åt elever vid uppfostringsanstalt för minderåriga kvinnliga förbrytare.

[39.]

Svensk författningssamling m. m.

38:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 40) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 177 och 178) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *understöd för fortsatt utgivande av tidskriften »Nytt juridiskt arkiv»* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 8,000 kronor.

Understöd för »Nytt juridiskt arkiv».

[40.]

39:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *bestridande av kostnaderna för utgivandet av regeringsrättens årsbok* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag å 16,000 kronor.

Regeringsrättens årsbok.

[41.]

Kyrkliga ändamål.

[42—57.] 40:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till kleresistaten, Lappmarks ecklesiastikverk och kyrkliga ändamål, ersättning för prästerskapets tionde, ersättning för vissa prästerskapet tilldelade statsanslag och ersättning åt vissa församlingar till följd av lindring i främmande trosbekännarens skattskyldighet (punkterna 42—46), anslag till pastorer i svenska församlingarna i Köpenhamn, Berlin och Helsingfors (punkterna 47—49) samt anslag till stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska språket, bidrag till avlöning och dyrtidstillägg åt svenska sjömanspräster i vissa utländska hamnstäder, domkapitlens expeditioner och ökade arbetskrafter vid sagda expeditioner, provisorisk lönereglering för tjänstemän vid de ecklesiastika konsistorierna, kyrkors underhåll och svenska kyrkan i Paris (punkterna 50—57) har riksdagen redan fattat beslut; varom utskottet velat här

erinra.

Diverse.

Polisbyrå för övervakande av utlänningar i riket. 41:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 58) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 199 och 200) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

[58.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till fortsatt *uppehållande av en särskild polisbyrå för övervakande av här i riket vistande utlänningar* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag å 60,000 kronor.

Ersättning till härads-skrivare för röstlängders upprättande.

[59.]

42:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av *särskild ersättning till häradsskrivare för röstlängders upprättande* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra förslagsanslag å 80,000 kronor.

Jordregister för landsbygden.

[60.]

43:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60) att till fortsättande av arbetet å inrättande av jordregister för landsbygden för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 25,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 201—203 i statsrådsprotokollet.

Utöver de anslag om tillhoppa 2,050,000 kronor, som tidigare beviljats för inrättande av jordregister för rikets landsbygd, beviljade 1925 års riksdag

för fortsättande av detta arbete ett anslag å 50,000 kronor. Av detta sistnämnda belopp har omkring hälften beräknats återstå odisponerad vid 1925 års utgång. För år 1926 har lantmäteristyrelsen beräknat kostnaderna för jordregisterarbetet å lantmäterikontoren till 16,275 kronor eller eventuellt 18,000 kronor, varjämte styrelsen meddelat, att kostnaderna för detta arbete under första halvåret 1927 preliminärt beräknats till högst 9,000 kronor. Det granskningsarbete, som ankomme på domhavandena, har antagits komma att under 1926 och första halvåret 1927 draga en kostnad av minst 15,000 kronor, och för vissa arbeten, som i samband med jordregisterarbetet i länen verkställas i kammarkollegium, har under samma tid beräknats kräva omkring 10,000 kronor.

Att för tiden januari 1926—juni 1927 beräkna kostnaderna för jordregisterarbetet till lägre belopp än nu angivits har syntts departementschefen icke vara att tillråda, då det vore angeläget att detta arbete så vitt möjligt finge fortgå utan avbrott. Skulle de arbetsplaner, som ligga till grund för de anförda beräkningarna, kunna fullföljas, skulle alltså enligt departementschefens mening för ändamålet erfordras ett ytterligare anslag å 25,000 kronor.

Då utskottet icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till *fortsättande av arbetet å inrättande av jordregister för landsbygden* för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag å 25,000 kronor.

44:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 61) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 203—208) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må av det för *bestridande av de på staten belöpande kostnaderna för första uppläggande av fastighetsregister i städer och vissa andra samhällen* av 1917 års riksdag beviljade anslag å 750,000 kronor för budgetåret 1926—1927 såsom extra reservationsanslag anvisa 125,000 kronor.

Fastighetsregister i städer och vissa andra samhällen.

[61.]

45:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62) att höja det i riksstaten under andra huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till ålders-

Ålderstillsäg.
[62.]

tilllägg från dess nuvarande belopp, 4,000 kronor, med 10,000 kronor till 14,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t ifrågasatta höjningen av förevarande anslag är föranledd av Kungl. Maj:ts för innevarande års riksdag framlagda förslag om kyrkoärendenas överflyttning från åttonde till andra huvudtiteln. Sedan

Utskottets yttrande.

riksdagen numera beslutat, att anslagen till kyrkliga ändamål skola bibehållas under åttonde huvudtiteln, torde någon ändring i storleken av andra huvudtitelns anslag till ålderstillägg icke böra vidtagas, och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptaga ordinarie förslagsanslaget till *ålderstillägg* med oförändrat belopp, 4,000 kronor.

*Rese- och
traktaments-
penningar.*
[63.]

46:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63) att höja det i riksstaten under andra huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar från dess nuvarande belopp, 80,000 kronor, med 116,000 kronor till 196,000 kronor.

Förevarande förslag om höjning av anslaget till rese- och traktamentspenningar är föranlett av ifrågasatt överflyttning till detta anslag av de rese- och traktamentskostnader till domhavande och nämndemän, som nu belasta anslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter.

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 20 anført, får utskottet hemställa,

att riksdagen må höja det i riksstaten under andra huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till *rese- och traktamentspenningar* från dess nuvarande belopp, 80,000 kronor, med 116,000 kronor till 196,000 kronor.

*Skrivmaterialier och
expenser, ved m. m.*
[64.]

47:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64) att höja det i riksstaten under andra huvudtiteln upptagna ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. från dess nuvande belopp, 260,000 kronor med 33,000 kronor till 293,000 kronor (därav till domkapitlens expeditioner högst 33,000 kronor).

*Utskottets
yttrande.*

Kungl. Maj:ts framställning om förhöjning av förevarande anslag är föranledd av skäl, som omnämnes under punkt 45 här ovan. Under hänvisning till vad utskottet under nämnda punkt anført, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptaga det ordinarie förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.* med oförändrat belopp, 260,000 kronor.

*Trycknings-
kostnader.*
[65.]

48:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65) att höja det i riksstaten under andra huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till tryck-

ningskostnader från dess nuvarande belopp, 40,069 kronor, med 8,931 kronor till 49,000 kronor (därför till domkapitlens expeditioner högst 9,000 kronor).

Jämväl förslaget om höjning av nu ifrågasatta anslag grundar sig på samma skäl som den under punkt 45 ifrågasatta anslagsökningen. Av enahanda anledning, som under samma punkt anförts mot förhöjning av anslaget i fråga, torde någon ökning av nu berörda anslag ej heller vidtagas, dock att i anslaget bör få göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Utskottets
yttrande.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptaga det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader* med oförändrat belopp, 40,069 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

49:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66) att sänka det i riksstaten under andra huvudtiteln upptagna ordinarie reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga från dess nuvarande belopp, 240,000 kronor, med 50,000 kronor till 190,000 kronor.

Kommittéer
och utredningar
genom
sakkunniga.

[66.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 210—212 i statsrådsprotokollet.

Förevarande anslag har beräknats kunna å ena sidan av vissa angivna orsaker minskas med 70,000 kronor, men har å andra sidan med hänsyn till den av Kungl. Maj:t föreslagna överflyttningen av kyrkoärendena till justitiedepartementet en ökning med 20,000 kronor ansetts erforderlig, vadan anslaget föreslagits till upptagande med 190,000 kronor. Då emellertid av skäl, som omförmäles under punkt 45, någon höjning av anslaget av sistnämnda anledning icke bör vidtagas, torde detsamma böra bestämmas till 170,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må sänka det i riksstaten under andra huvudtiteln upptagna ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga* från dess nuvarande belopp, 240,000 kronor, med 70,000 kronor till 170,000 kronor.

50:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67) att höja det i riksstaten under andra huvudtiteln uppförda ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter från dess nuvarande belopp, 30,000 kronor, med 5,000 kronor till 35,000 kronor.

Extra ut-
gifter.

[67.]

Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 45 får utskottet hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1926—1927 upptaga ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter med oförändrat belopp, 30,000 kronor.

Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

51:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag för beredande av tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 68) har utskottet förut avgivit utlåtande; varom utskottet velat här

erinra.

[68.]

Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

52:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69) att till tackande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1926—1927 under andra huvudtiteln anvisa ett extra förslagsanslag å 1,800,000 kronor.

[69.]

Utskottets yttrande.

Enligt vad utskottet inhämtat, har vid beräkningen av förevarande anslag hänsyn tagits till den ökade belastning av anslaget, som skulle hava blivit en följd, därest Kungl. Maj:ts förslag om kyrkoärendens överflyttning till justitiedepartementet vunnit riksdagens bifall. På grund av riksdagens under punkt 45 här ovan omförmälda beslut i denna fråga torde anslaget sålunda kunna undergå någon reducering. Utskottet får föreslå, att detsamma nedsättes med i runt tal 50,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *täckande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1926—1927 under andra huvudtiteln anvisa ett extra förslagsanslag å 1,750,000 kronor.

Övriga ordinarie anslag.

Övriga ordinarie anslag.

53:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under andra huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under andra huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1926—1927 uppföras med oförändrade belopp.

Stockholm den 4 maj 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, E. J. G. Rosén, E. A. Hallin, J. G. Walles, P. A. Bergström, J. Jeansson, K. E. Andersson* i Eliantorp. *A. R. Rooth, C. A. Carlsson* i Gävle och *D. A. Petrén*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, A. Wiklund, C. R. Jansson* i Falun, *L. J. Carlsson-Frosterud, P. M. Olsson* i Blädinge, *A. Å. Törnkvist* i Karlskrona, *J. Jönsson* i Revinge, *O. Nilsson* i Örebro, *J. Olofsson* i Digernäs, *G. Strindlund* och *O. E. F. Järte*.

Verkliga utgifter.

II. Andra huvudtiteln. Justitiedepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Lönefyllnad åt statsministern	6,000	
2	Statsråden utan departement	72,000	
3	Departementschefen	24,000	
4	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i>	* 165,600	
5	Extra ledamöter å lagavdelningen		* 24,000
6	Departementschefens ombud för tillsyn å tryckta skrifter allmängörande, <i>förslagsanslag</i>	14,000	
7	Handsekreterare åt statsministern		4,000
Säger för departementet		281,600	28,000
B. Lagberedningen m. m.			
Lagberedningen:			
1	Lagberedningens verksamhet, <i>reservationsanslag</i>		70,000
2	Dyrtidstillägg motsvarande ersättning till lagberedningens personal, <i>förslagsanslag</i>		8,000
			78,000
Processkommissionen:			
3	Processkommissionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i>		20,000
4	Dyrtidstillägg motsvarande ersättning till processkommissionens personal, <i>förslagsanslag</i>		2,500
			22,500
Dalautredningen:			
5	Dalautredningens verksamhet, <i>reservationsanslag</i>		65,000
6	Dyrtidstillägg motsvarande ersättning till Dalautredningens personal, <i>förslagsanslag</i>		5,000
			70,000
Säger för lagberedningen m. m.			170,500
C. Justitiekanslersämbetet.			
1	Justitiekanslersexpeditionen, <i>förslagsanslag</i>	46,400	

* Härom har särskilt utlåtande avgivits.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
D. Domstolarna.			
Högsta domstolen och regeringsrätten:			
1	Högsta domstolen, <i>förslagsanslag</i>	* 513,500	
2	Regeringsrätten, <i>förslagsanslag</i>	* 153,500	
3	Extra expeditionsvakt vid högsta domstolen		2,208
		667,000	2,208
Nedre justitierevisionen:			
4	Nedre justitierevisionen, <i>förslagsanslag</i>	434,400	
5	Tillfällig förstärkning av arbetskrafterna		54,700
6	Extra expeditionsvakt		2,208
		434,400	56,908
Hovrätterna:			
Svea hovrätt:			
7	Hovrätten, <i>förslagsanslag</i> 839,300		
8	Extra ledamot	8,580	
9	Förste amanuens å krigshovrätts- avdelningen	4,596	
10	Extra expeditionsvakt	2,208	
		839,300	15,384
11	Göta hovrätt, <i>förslagsanslag</i>	412,000	
12	Hovrätten över Skåne och Blekinge, <i>förslagsanslag</i>	217,700	
13	Tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter		157,000
		1,469,000	172,384
Häradsrätterna:			
14	Justitiestat under Svea hovrätt	* 387,037	
15	Justitiestat under Göta hovrätt	* 275,913	
16	Justitiestat under hovrätten över Skåne och Blekinge	108,913	
17	Partiell löneförbättring för häradshövdingarna		* 197,500
18	Bidrag till kostnaderna för domsagornas förvaltning, <i>förslagsanslag</i>		* 500,000
		771,863	697,500
19	Vattendomstolarna, <i>förslagsanslag</i>		235,000
Krigsrätterna:			
20	Civil personal vid regements- och stationskrigsrätterna		134,000
21	Å äldre stat kvarstående auditor	4,000	
22	Civil personal vid särskilda krigsrätter m. m., <i>förslagsanslag</i>	10,000	
		14,000	134,000
Säger för domstolarna		3,356,263	1,298,000
E. Rättegångsväsendet i allmänhet.			
1	Ersättning åt domare, vittnen och parter, <i>förslagsanslag</i>	440,000	
2	Kostnader, som enligt lagen om fri rättegång skola gäldas av allmänna medel, <i>förslagsanslag</i>	260,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
3	Understöd åt offentliga rättshjälpsanstalter, <i>förslagsanslag</i>		50,000
4	Övervakning av villkorligt dömda, <i>förslagsanslag</i>		25,000
5	Medikolegala besiktningar, <i>förslagsanslag</i>	12,000	
6	Ersättning åt personer, menigheter och allmänna inrättningar för dem genom nya strafflagens införande frångångna bötesandelar, <i>förslagsanslag</i>	22,000	
Säger för rättegångsväsendet i allmänhet		734,000	75,000
F. Fångvården m. m.			
1	Fångvården, <i>förslagsanslag</i>	3,764,100	
2	Övergångsstat för fångvården, <i>förslagsanslag</i>	12,000	
3	Extra byrådirektör å fångvårdsstyrelsens arbetskontor		10,500
4	Hägnadsmur vid centralfängelset i Växjö, <i>reservationsanslag</i>		12,000
5	Understöd åt verksamheten till frigivna fångars skydd, <i>reservationsanslag</i>		23,000
6	Understöd åt Svenska skyddsförbundet		75,000
Säger för fångvården m. m.		3,776,100	120,500
G. Uppfostringsanstalter för minderåriga förbrytare.			
Minderåriga manliga förbrytare:			
1	Statens uppfostringsanstalt å Bona, <i>förslagsanslag</i>	285,150	
2	Provisorisk förläggning till statens uppfostringsanstalt å Bona av statens uppfostringsanstalt å Venngarn		20,000
3	Torrläggning av vattensjuk mark vid statens uppfostringsanstalt å Bona, <i>reservationsanslag</i>		17,000
		285,150	37,000
Minderåriga kvinnliga förbrytare:			
4	Hyra m. m. för uppfostringsanstalt		45,200
5	Bespisning och beklädning m. m. åt elever vid uppfostringsanstalt, <i>förslagsanslag</i>		35,000
			80,200
Säger för uppfostringsanstalter för minderåriga förbrytare		285,150	117,200
H. Svensk författningssamling m. m.			
1	Svensk författningssamling, <i>förslagsanslag</i>	90,000	
2	Understöd för "Nytt juridiskt arkiv"		8,000
3	Regeringsrättens årsbok, <i>förslagsanslag</i>		16,000
Säger för Svensk författningssamling m. m.		90,000	24,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
I. Diverse.			
1	Särskild polisbyrå för övervakande av utlänningar i riket		60,000
2	Ersättning till häradskskrivare för röstlängders upp- rättande, <i>förslagsanslag</i>		80,000
3	Jordregister för landsbygden, <i>reservationsanslag</i>		25,000
4	Fastighetsregister i städer och vissa andra samhällen, <i>reservationsanslag</i>		125,000
5	Internationella byrån i Bern, <i>förslagsanslag</i>	4,000	
6	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	4,000	
7	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	196,000	
8	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	260,000	
9	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	40,069	
10	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reser- vationsanslag</i>	170,000	
11	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	30,000	
12	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 5,200
13	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i>		1,750,000
	Säger för diverse	704,069	2,045,200
	Summa	9,273,582	3,878,400

* Härom har särskilt utlåtande avgivits.